

Actividades da Asociación “Os Galos”

A barco vello, madeiras novas



Celebrando a Tradición Marítima

Neste ano 2024 celébrase o 25 Encontro de embarcacións tradicionais de Bueu, unha ocasión especial que pon de relevo a dedicación e o esforzo continuos na preservación do noso patrimonio marítimo. Sen embargo, é importante mencionar que foron outros os que emprenderon esta longa viaxe. A Asociación Cultural “As Lagoas” foron os promotores da recuperación dunha embarcación característica de Bueu como é o bote polbeiro. Por esta razón, só nos queda agradecer inmensamente esta iniciativa, que posiblemente ten moito que ver coa creación da Asociación de Amigos de Embarcacións Tradicionais Os Galos. Foi esta primeira embarcación, bautizada como “Lagoas”, xunto coa dorna de Paco Bicho “A Martola”, as pezas clave para emprender toda un labor de protección e recuperación do patrimonio marítimo de Bueu por parte da nosa asociación.

Ao longo do ano pasado, desenvolvéronse unha serie de actividades destacadas, centradas na construción e promoción das embarcacións tradicionais e da cultura mariñeira.

Construción da “Mareira”

Un dos fitos máis importantes do ano foi o rematar a construción dunha replica da “Roiba”, dorna feita na primeira metade do século vinte, polo carpinteiro coñecido como “señor Marín”. Trátase dunha dorna de media construción, xa que combina as bancieiras do casco a tope coa táboa de cubrir en escarva. A “Mareira” foi construída a unha escala algo maior, aínda que conserva as proporcións da orixinal.

Este proxecto, iniciado no 2022, foi liderado polo carpinteiro de ribeira, xa xubilado, Manuel González Ferradás, coñecido agarimosamente como “Purro”. A construción da dorna levouse a cabo nas instalacións da nave de Petís, onde dispoñemos dun espazo, cedido polo concello de Bueu, para labores de conservación, reparación e mantemento de embarcacións. Coa idea de darlle maior visibilidade a esta actividade de carpintería de ribeira, a dorna trasladouse ao estaleiro de Purro, para facerlle os traballos finais, de lixado, empastado, pintado e outros pequenos detalles.

Esta actividade non só se limitou aos expertos, senón que se convidou a toda a xente, que se achegou ao estaleiro con gran interese, a participar nos traballos finais, propiciando un sentido de comunidade e compartindo coñecementos.



Últimos traballos deposta a punto da dorna

II Xornadas de Cultura Mariñeira.

Con motivo da botadura da dorna Mareira, no mes de setembro tiveron lugar as II Xornadas da cultura mariñeira “Bueu vive o mar”. Bueu é un concello cunha rica tradición mariñeira que vai dende a pesca ata a construción naval, por iso o principal obxectivo das xornadas foi permitir aos veciños e visitantes coñecer e valorar o patrimonio marítimo, e a propia historia e tradición. A celebración deste evento en épocas de menor afluencia turística foi



Botadura da “Mareira”

intencionada, procurando unha maior participación local que poida aumentar a cohesión social e a participación comunitaria, así como unha mellor xestión dos recursos e dos espazos públicos. Consideramos que as condicións para a sensibilización foron máis efectivas xa que puideron desenvolverse nun ambiente máis tranquilo e propicio para a reflexión, sen as distraccións propias do verán.

Estas xornadas incluíron unha serie de actividades, sendo a principal delas a de portas abertas no Estaleiro da Banda do Río, co fin de fomentar a participación activa da comunidade na protección e promoción do seu patrimonio, polo que calquera persoa, de calquera idade, podía visitar e participar nos traballos finais da dorna. Por outra banda a iniciación á navegación tradicional, permitiu aos asistentes familiarizarse coa terminoloxía da embarcación, os rumbos e outras técnicas de navegación.

A experiencia práctica no mar foi unha oportunidade inestimable para aprender e apreciar as habili-



Homenaxe a “Purro”

dades necesarias para manexar unha embarcación tradicional. Ofrecéronse outras actividades como: obradoiro de nós mariñeiros, demostración de largada dunha rapeta e unha exposición da obra do pintor Xosé Conde Corbal, que incluía unha charla a cargo de Antón Mascato, o cal tamén estivo na presentación da revista Nova Ardentía, xunto a Emilio Ínsua e Rosa M^a Fernández Otero.



A “Mareira” navegando

Puidemos desfrutar ademais dunha actuación de clown gracias a Dani Blanco, e a actuación de música tradicional do grupo *Mediarea*, que engadiron un toque festivo ás xornadas. A chuvia non permitiu facer a sardiñada popular que estaba prevista, pero si a merecida homenaxe a Manuel González “Purro” e a esperada botadura da Mareira, na praia da Banda do Río, que atraeu a numerosos participantes e espectadores.

Homenaxe a Victor Domínguez

O 28 de decembro do 2023, quixemos recordar ao noso antigo presidente e compañeiro Victor Domínguez Antas, cunha humilde pero fermosa homenaxe, proposta por Xosé Vilas Graña, compañeiro da asociación cultural “Ronsel” de Aguite. O acto consistiu na lectura duns poemas de Manuel Antonio e un par de pezas musicais interpretadas pola violinista Lía Vilas. Foi unha xuntanza íntima, de amigos e familia, para agradecer a súa xenerosidade e o seu legado, que agora está nas nosas mans, e polo tanto fainos responsables de conservalo e transmitirllo aos que veñen detrás.

Actividades noutros portos

O ano pasado tivo lugar o XVI Encontro de Embarcacións Tradicionais de Galicia, que se celebra cada dous anos, e ten por obxecto poñer de manifesto a riqueza do patrimonio marítimo e fluvial galego. No pasado ano 2023 o porto de acollida foi Sada, sendo os anfitrións a ACM “Os Patexeiros”, que xunto a Culturmar puxeron todo o agarimo na organización do evento.

A participación foi concorrida, con máis de cen embarcacións de distintas puntos de Galicia, pero tamén de Portugal, Euskal Herria, Cataluña ou Irlanda. Algunhas das embarcacións de maior eslora, como o galeón “*Ave de Paso*” de Bueu, navegaron xuntas ata Sada, facendo a travesía en varias etapas.



Encontro de Sada 2023

Outras embarcacións máis pequenas foron trasladadas por terra, como foi o caso do noso bote insignia “*Lagoas*”. Unha vez alí, tivemos a ocasión de compartir navegacións, experiencias e coñecementos. O Encontro galego sempre é un lugar de reencontro con amigos doutros mares, onde celebrar a cultura marítima por todo o alto.

Outra das xuntanzas á que non adoitamos faltar é a Concentración de embarcacións de Combarro, que o ano pasado celebrou a súa 27 edición. Dende Bueu axuntamos tripulacións para levar dúas embarcacións, o “*Vila de Bueu*” e a traíñeira “*Pescadoira*”, que navegaron acompañadas do galeón “*Ave de Paso*”, o cal moitas veces é o noso barco de apoio, grazas á xenerosidade do seu patrón Fidel e dos seus tripulantes.

Este ano 2024 espéranos novas singraduras, con novos tripulantes, aos que queremos darlles a benvida e mostrar a nosa boa disposición a acompañalos na súa formación como patróns.



Concentración embarcacións Combarro

Os traballos “invisibles”

Ademais das numerosas actividades, que sempre son máis visibles de cara á galería, existen unha serie de traballos durante todo o ano que pasan máis desapercibidos, pero que son a base fundamental para que as embarcacións poidan participar doutros eventos nas tempadas de navegación. As embarcacións de madeira, ofrecen unhas características espectaculares para a navegación, permitíndonos disfrutar da sensación de navegar sen rúidos mecánicos, pero si co son da auga batendo no casco, o rincar da madeira ou o bater do vento nas velas.

Evidentemente este privilexio require dunha responsabilidade que é manter as embarcacións en perfecto estado. Por iso cada inverno temos que estar pendentes da auga da chuvia, para achicar e revisar que esa auga non estrague a madeira. Así mesmo, no verán temos que baldear con auga do mar, para que o sol non a seque demasiado.

Ademais desta rutina semanal, antes de que chegue a tempada de navegación, debemos varar cada unha das embarcacións para facerlle os debidos traballos de mantemento, así como as reparacións necesarias. Os recursos humanos son realmente valiosos, xa que son os equipos de traballo os que permiten que as embarcacións sigan a flote. Manter unha embarcación de madeira en bo estado require dedicación e coñecemento, pero os resultados, en termos de durabilidade e experiencia de navegación, fan que o esforzo pague a pena.

Actividades da Asociación “Os Galos”

Proa ao Futuro

Coa celebración do 25º Encontro de Embarcacións Tradicionais de Bueu, a asociación reafirma o seu compromiso coa preservación das tradicións marítimas. As actividades do ano pasado non só demostraron un gran interese por parte da comunidade, senón que tamén subliñaron a importancia de manter vivas estas prácticas para as xeracións futuras. Convidamos a todos/as a unirse a nós neste encontro anual para celebrar e preservar o noso rico patrimonio marítimo.



Xuntos, continuaremos navegando cara a un futuro onde as tradicións do pasado sigan tendo un lugar destacado na nosa cultura.

Unha vez máis queremos darlle as grazas a todas as persoas e entidades que contribúen, dunha ou doutra maneira, a que a nosa Asociación siga navegando con bo rumbo.

Agardamos que isto siga a ser así por moitos anos, e que continuemos a compartir novas experiencias e saberes cos compañeiros/as de navegación doutros portos.

Boaproa!

XXV Encontro de Embarcacións Tradicionais 26 - 27 e 28 de Xullo de 2024



Desde a Asociación “Os Galos” e a través da nosa revista queremos darlle os parabéns á Asociación Sueste de Moaña pola consecución dos seus obxectivos de recuperación dos antigos asteleiros tradicionais de Casqueiro e Carlagho. Desde Bueu sabemos ben o que son as longas loitas pola recuperación do noso patrimonio marítimo ao que incomprensiblemente se lle poñen trabas, tanto institucionais como particulares.